

Mammen

Lokal Udviklingsplan

Indhold

Beskrivelse af Mammen.....	3
Formål og baggrund	4
Fra BLUP til LUP	5
Placering i Viborg Kommune	6
Kort over Mammen	7
Indbyggere i Mammen	8
Velkommen til Mammen	9
Byens struktur	10
Institutioner og erhverv	11
Grønne områder og adgang til natur	12
Foreninger og aktiviteter	13
Kortlægning af Mammen.....	14
Mødesteder i byen	15
Vision	16
Indsatser for udviklingen af Mammen.....	17
Udvalgte indsatsområder	18
Indsats: Den grønne infrastruktur	19
Indsats: Fremtidens fællesskaber	20
Indsats: De nye fritidstilbud	22
Indsats: Den gode historie	23
Byrådet vil arbejde for	25
Udviklingskort	26
Bilagslister.....	27

Beskrivelse af Mammen

Formål og baggrund

Lokale Udviklingsplaner

Viborg Kommune besluttede i 2018 at fusionere byernes borgerplaner med kommunens byskitser og i stedet indføre et mere borgerinddragende produkt i form af lokale udviklingsplaner.

De lokale udviklingsplaner skabes i et samarbejde mellem Viborg Kommune og den enkelte by. Målet med udviklingsplanerne er, at de skal skabe en fælles vision og retning for det kommende udviklingsarbejde. Planerne medvirker til, at kommunen og byen samarbejder mod de fælles målsætninger.

Udviklingsplanen har både fokus på de fysiske og sociale rammer for et godt byliv og skal styrke og bakke op om de specifikke udviklingspotentialer, som netop denne by har.

Fra BLUP til LUP

Landdistriktsudvalget udpegede på et møde i november 2022 Mammen til udarbejdelse af en lokal udviklingsplan (LUP). Fremfor at opstarte en LUP blev Mammen i stedet tilbudt at være forsøgsby på et nyt koncept kaldet BLUP (Bæredygtige Lokale Udviklingsprocesser), som blev afholdt af eksterne konsulenter. Dette forløb blev afsluttet i 2023 og var en stor succes ifølge både borgerne og Viborg Kommune!

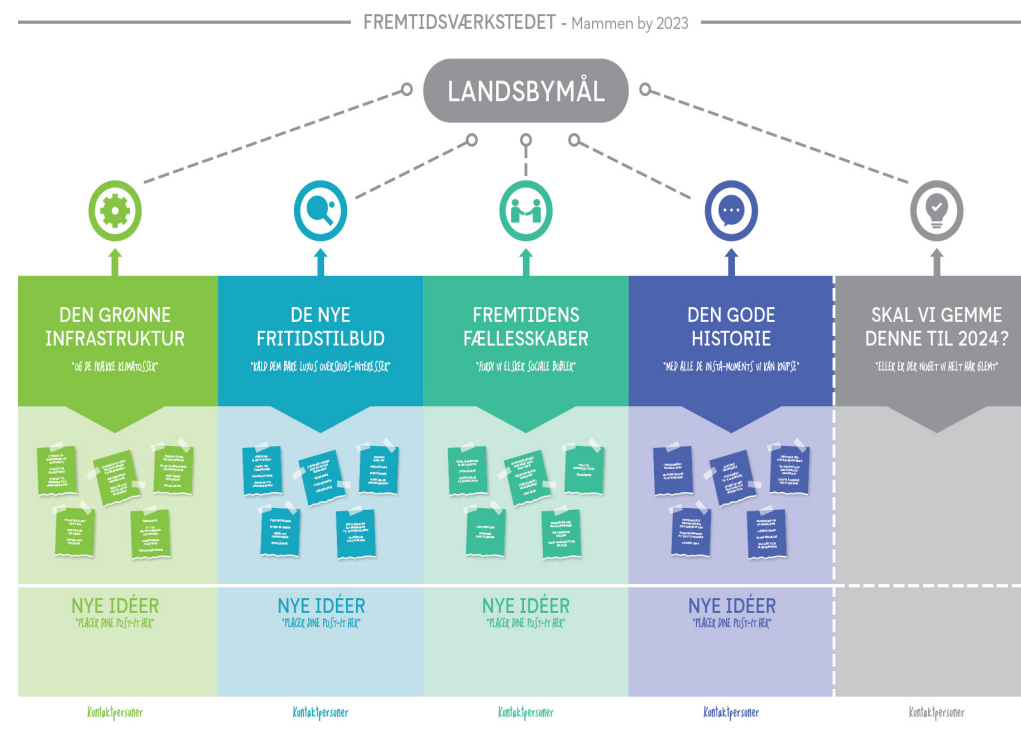
Det blev i 2024 politisk besluttet, at Mammen by også skal have udarbejdet en LUP i samarbejde med Viborg Kommune i forlængelse af BLUP'en. Dette initiativ er taget for at sikre, at borgernes arbejde med at udvikle visioner for byen kan stadfæstes politisk.

Ved at udarbejde en LUP får borgerne mulighed for at konkretisere deres idéer og visioner, hvilket kan bidrage til en mere struktureret og målrettet udvikling af byen. Udviklingsplanen er en visions- og handleplan for den kommende udvikling i Mammen.

Den politiske opbakning til den lokale udviklingsplan sikrer, at byens visioner bliver en del af den officielle planlægning og beslutningstagning. Dette skridt markerer en vigtig milepæl i Mammen bys udvikling og fremtidige vækst.

Landsbymål

Plakaten er et resultat af idégenerering fra byens BLUP-workshop, hvor Mammens borgere arbejdede med udvikling af deres by. Disse idéer bliver nu omsat til en LUP, og arbejdet med dem fortsætter efter workshoppen.

Placering i Viborg kommune

Mammen er placeret i den østlige del af kommunen med omkring 7 kilometer til Bjerringbro og 17 kilometer til Viborg.

Kort Mammen

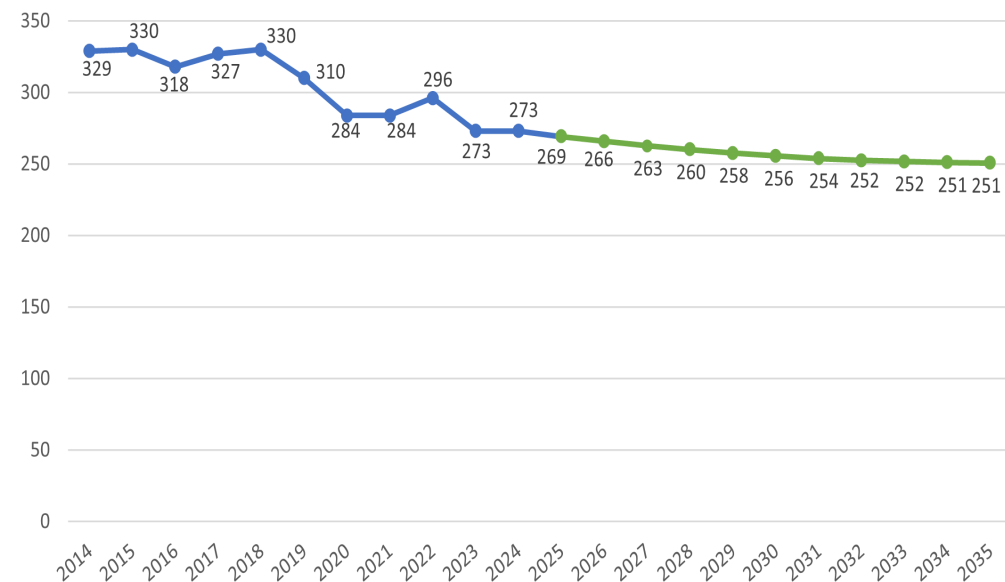
VIBORG
KOMMUNE

Indbyggere i Mammen

Faktiske tal og prognose for perioden 2015-2038

- Faktiske tal 2015-2024
- Prognosetal 2024-2035

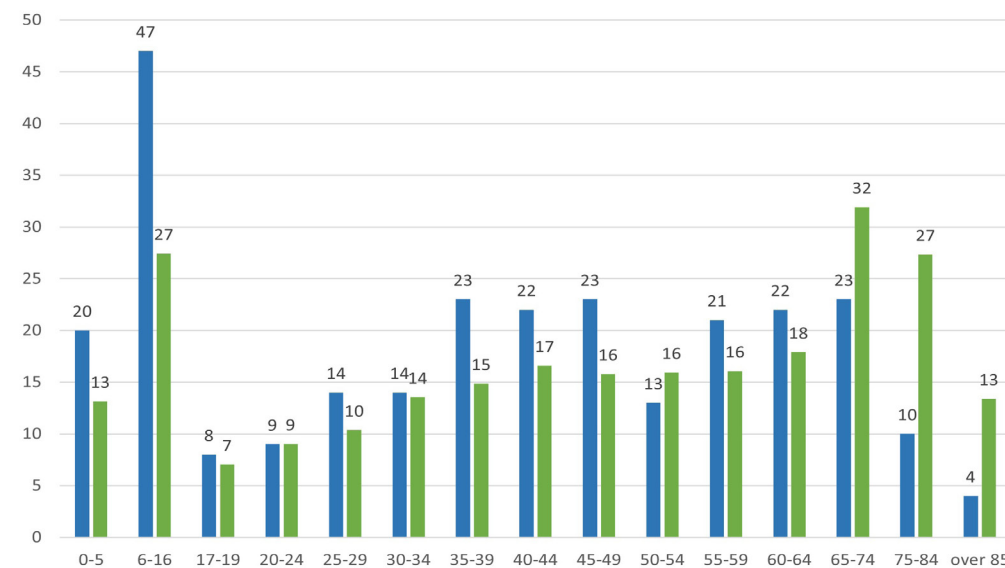
Antal indbyggere i Mammen har haft et par opsving i 2018 samt 2022, men har ellers haft en faldende kurve i perioden 2014-2024. Prognosen for perioden 2025-2035 viser at indbyggertallet forventes at falde over den kommende årrække, for derefter at stabilisere sig til cirka 250 indbyggere.

Faktiske tal for 2024 og prognose for 2039 pr. aldersgruppering

- Faktiske tal 2024
- Pronosetal for 2039

Tabellen viser, at ifølge prognosen vil de fleste yngre aldersgrupper falde over perioden, mens antallet af 65-85+ årige vil stige. Især antallet af børn og unge i alderen 0-19 år falde vil falde.

OBS: Befolkningsprognosen = fødselsoverskud + nettotilflytning + nettoindvandring.

Det er vigtigt at nævne at befolkningsprognosen er påvirket af, hvor der udlægges nye byggegrunde. Nye byggegrunde betyder en stigning i indbyggertallet i befolkningsprognosen – det er ikke nødvendigvis virkeligheden.

Velkommen til Mammen

Mammen ligger smukt mellem Gudenådalen og Nørreådalen, og her er masser af historie i området – det mest kendte er Bjerring Høj, hvor en ualmindelig rig grav blev fundet, også kendt som Mammengraven. I denne grav blev en stormand begravet i vinteren 970-71 e.Kr., og med sig fik han blandt andet den verdensberømte Mammen-økse.

Mammen by strækker sig langs Mammen Byvej, som forbinder Bjerringbro og Vejrumbro, og har små veje, der fører ud til villakvarterer og landområder. Langs vejen finder du de fleste af byens institutioner og virksomheder – MammenFri, Forsamlingshuset, FDF, idrætsforeningen, Mammen Kirke og Mammen Mejerierne, der er Danmarks næststørste mejeri.

I Mammen har vi et stærkt fællesskab, hvor beboerne står sammen om gode initiativer som friskolen, fribørnehaven, frivuggestuen, forsamlingshuset og Mammen Bypark. Byparken er et samlingspunkt med sin spændende naturlegeplads, bålhytte, kælkebakke og shelterplads. I byen er der masser af aktiviteter for både børn og voksne, og det er let at finde sjove oplevelser i idrætsforeningen, ungdomsklubben og gennem FDF. Vores foreningsliv er stort og blomstrer med engagement og fællesskab.

Byens struktur

Mammen ligger i den sydøstlige del af Viborg Kommune, i tæt afstand til Bjerringbro og med cirka 17 km til Viborg centrum. Byen ligger med åbne marker omkring sig og med et lettere bakket landskab mod den sydlige ende. Lige syd for byen udspringer Rind bæk, som snor sig igennem landskabet.

De fleste af byens samlingssteder ligger langs Mammen Byvej, som løber fra den østlige til den sydlige ende af byen. Omkring centrum af byen ligger byens kirke samt menighedshus, skole med boldbur og legeplads, byparken, klubhus med boldbaner samt parkeringsplads med byens opslagstavle. Forsamlingshus og FDF's kredshus ligger i byens nordlige ende.

På Mammen Byvej kører der varebiler fra blandt andet Mammen Mejeri samt andre større køretøjer, og borgerne efterspørger en bedre løsning til fartnedsættelse omkring skolen.

Mammen by består af både ældre huse tilbage fra den oprindelige landsby samt nyere parcelhuse. De nyere parcelhuse centrerer sig omkring området Søndervang i den sydlige ende. I den nordlige ende ligger en række gårde samt det tidligere Mammen Mølle. Mammen emmer af landsystemning med velholdte huse og marker med køer som baggrundslandskab i parcelhuskvarteret Søndervang.

Institutioner og erhverv

Mammens borgere har med lukningen af den lokale skole oprettet MammenFri i 2004, som huser både friskole, fribørnehave og frivuggestue. Dette gør byen til et attraktivt sted for børnefamilier. MammenFri er en stor del af Mammens DNA og vidner om engagement fra byens borgere i at fastholde centrale serviceydelser i egen by.

Skolen og institutionerne skaber liv i byen og lægger også lokaler til en række andre aktiviteter, som ikke er knyttet til selve skolens virke. Der afholdes borgermøder, foredrag, musikarrangementer samt fællesspisning med sang, hvorfor skolen naturligvis også blev brugt i forbindelse med byens BLUP-forløb. Der er altid liv, for skolen er både aktiv i løbet af dagen samt aftener og weekender. Til børn og unge i Mammen er der desuden SFO og ungdomsklub. De holder til på MammenFri, men tager også på ture ud af byen.

Skolen ønsker bedre idrætsfaciliteter og foreslår sammen med andre lokale aktører at opføre en ny multihal, som kan benyttes af diverse foreninger i byen. Multihallen ønskes placeret i forbindelse med boldbanerne og skolen.

Mammen har i mange år været kendt for Mammen Mejeri, som har ligget i byen siden 1911. Den gamle mejeribygning er revet ned til fordel for større og mere moderne produktionsanlæg. Mejeriet betyder meget for byens identitet og skaber arbejdspladser lokalt.

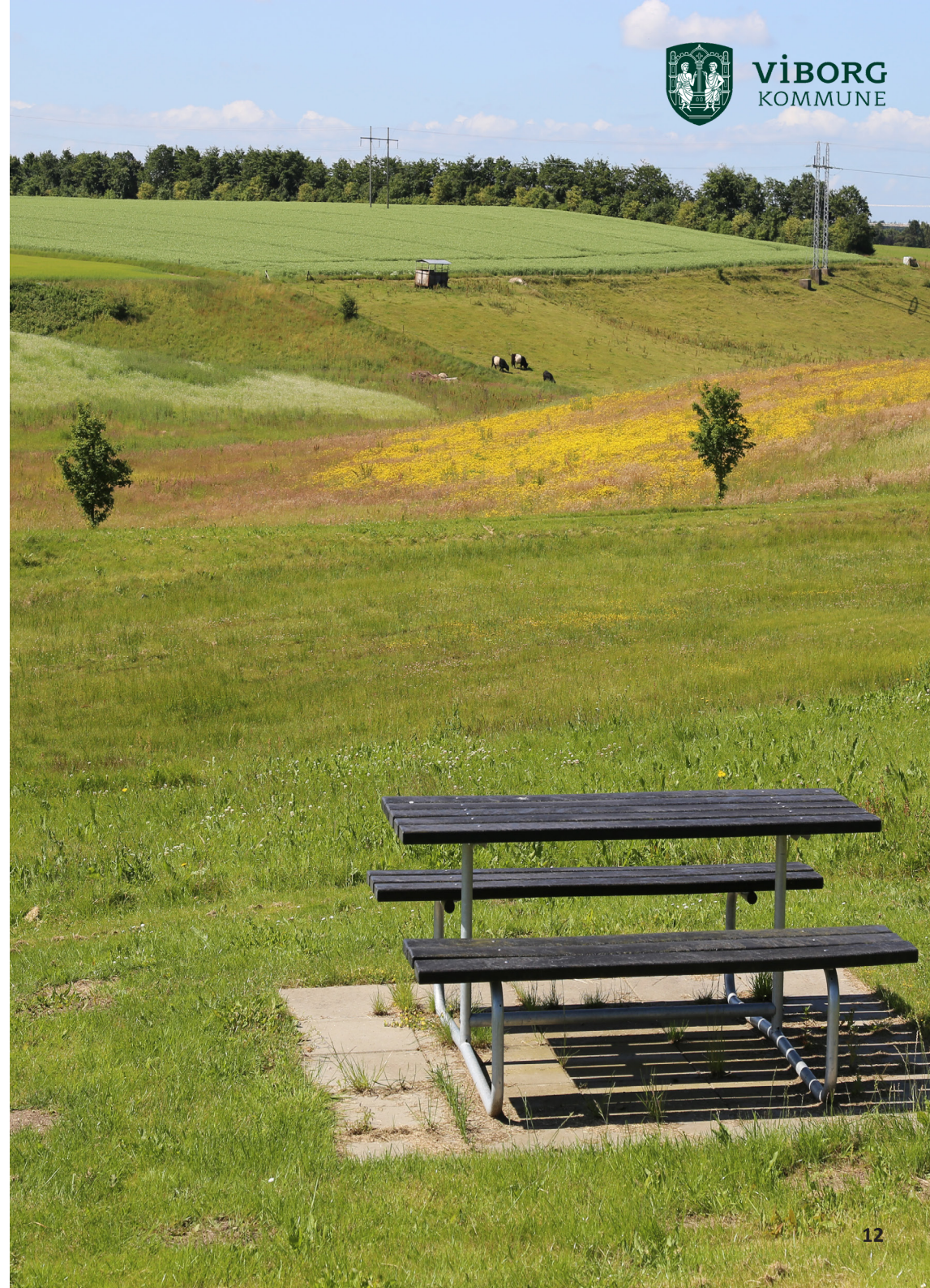

Grønne områder og adgang til natur

I Mammen by er der flere små gåruter via stisystemer og grusveje gennem smukke landskaber. I de nærliggende skove er der mulighed for at se dyreliv og få naturoplevelser, hvilket benyttes flittigt af byens institutioner.

I gåafstand fra Mammen ligger Bjerringhøj, hvor en mindesten og en infotavle markerer placeringen af de tidligere gravhøje, som blev fjernet i 1868 og derfor ikke længere er synlige i landskabet. Området ved de tidligere gravhøje bærer på en lang historie, som borgerne ønsker at skabe større opmærksomhed omkring.

Byens borgere ønsker et mere sammenhængende stisystem og bedre adgang til den omkringliggende natur. Ved at opføre et par stier mere, som kobles op på det eksisterende stisystem, kan der skabes en længere sammenhængende rute rundt langs kanten af byen. Ruten kan gå forbi vigtige punkter i byen samt opmærkes med skiltning, som skaber synlighed for både lokale og turister.

Foreninger og aktiviteter

I Mammen findes der en række samlingssteder og foreninger, som støtter op om det gode liv og lokale fællesskab. Foreningerne er en stor del af byens identitet, og ifølge FDF Mammen kommer medlemmerne langvejs fra for at deltage i det gode fællesskab, som klubben har. FDF'erne holder til i det lokale FDF-kredshus og laver aktiviteter for børn i alle aldre.

Byens idrætsforening er ligeledes veletableret og har et stort antal medlemmer. Idrætsforeningen tilbyder bl.a. fodbold, badminton og gymnastik. Bag ved skolen ligger der boldbaner, og byen har ønske om at udvide de lokale idrætsfaciliteter med en multihal. I forlængelse af skolen ligger byparken, som er åben for alle, men ofte bruges af skolen og FDF'erne.

Mammen har en aktiv beboerforening, der står for mange årlige arrangementer i forsamlingshuset og andre steder i byen. Derudover skaber ungdomsklubben liv med ugentlige aktiviteter for byens unge. I Mammen ligger også kirke og menighedshus. Byens hundeklub samler også folk fra både Mammen og omegn og har et stort antal medlemmer.

Foreningerne i Mammen har et stærkt fællesskab, og de kommunikerer godt sammen. Borgerne ønsker at styrke og udvikle de stærke fællesskaber og aktiviteter, som byen allerede har.

VIBORG
KOMMUNE

Kortlægning af Mammen

Mødesteder i byen

1. FDF kredshus

4. Boldbanerne/klubhuset

2. Forsamlingshuset

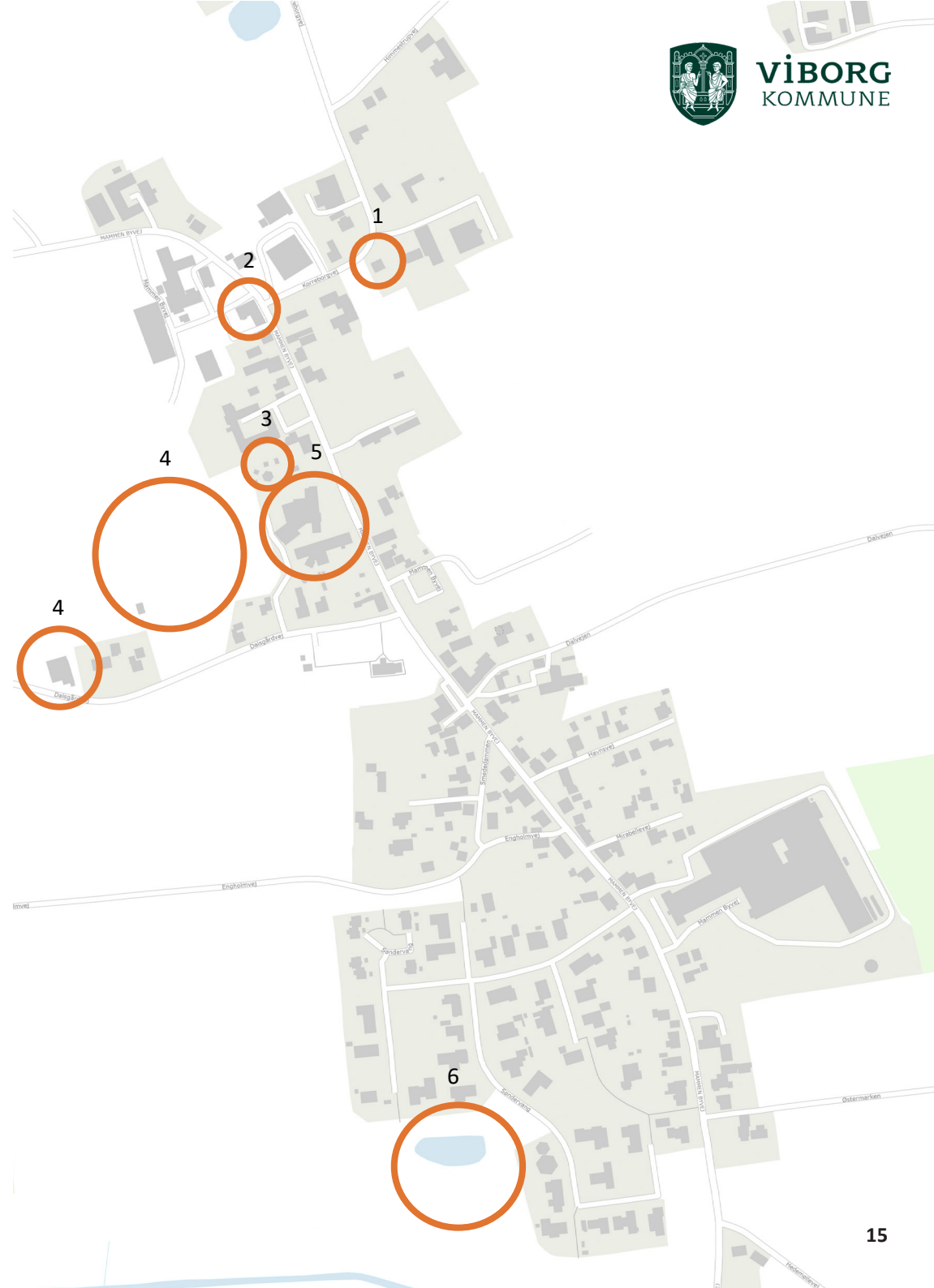
5. Skolen/boldburet

3. Byparken

6. Grønt område

Vision for byens udvikling

Vision - et fremadskuende billede af, hvordan man ønsker at udviklingen skal se ud

Mammens vision er at skabe gode rammer for nuværende og kommende beboere. Udover skole og daginstitutioner, skal Mammen være et sted med gode rammer for vores borgere og foreningerne ved at tilbyde et bredt udvalg af indendørs og udendørs mødesteder. Byen skal tilbyde et passende boligudvalg, således at unge og ældre har mulighed for at blive boende i noget mindre og eventuelt en lejebolig. For at tiltrække nye beboere og turister skal vi i Mammen trække på byens lange historie og bruge dette aktivt i vores historiefortælling.

I Mammen skaber vi rammen!

Indsatser for udviklingen af Mammen

Udvalgte indsatsområder

Borgerne vil arbejde for:

**Den grønne
infrastruktur**

De nye fritidstilbud

**Fremtidens
fællesskaber**

Den gode historie

Borgerne vil arbejde for

Indsats: Den grønne infrastruktur

Indsatsområdet 'den grønne infrastruktur' dækker over borgernes ønske om at skabe bedre adgang til natur og grønne områder via udvidet cykelstinet og flere sammenhængende stisystemer.

Der mangler desuden synlighed omkring de eksisterende stinet, så også folk som ikke er lokalkendt kan finde vej. Mammens borgere ønsker, at de historiske vikinge-fund ved Bjerringhøj skal indgå i skiltningen omkring vandreruten, således at der skabes opmærksomhed omkring deres unikke historie.

Mammens borgere har et stort ønske om at opnå bedre sammenhæng mellem de nærliggende byer, ved at få oprørt cykelsti til Hindbærkrattet i Bjerringbro samt 2-1 vej til Bjerring.

Indsats:

1. Sammenhængende stisystem med historiefortælling

Handleplan

En lokal arbejdsgruppe arbejder med:

- Forslag til rute for en sammenhængende vandresti rundt om byen med udgangspunkt i at koble det op på eksisterende stinet
- Forslag til nedslagspunkter i byen som kan indgå på ruten
- Ideer til grafisk design af skiltning, således at det fremhæver historiefortællingen omkring vikinge-fundene, evt. i samarbejde med Viborg Museum
- At opnå tilladelse fra lodsejere til at lave sti på deres grund

Borgerne vil arbejde for

Indsats: De nye fritidstilbud

I Mammen samles byens borgere i høj grad omkring skolen, byparken og boldbanerne, som alle ligger samlet centralt i byen. Borgerne drømmer om et nyt multihus, som kan udvide de nuværende tilbud i byen samt være med til at sammenlægge eksisterende mødesteder, hvis rammer på nuværende tidspunkt ikke er tilstrækkelige eller tidssvarende for foreningerne.

Indsatser:

1. Nyt multihus
2. Pumptrack bane

Handleplan 1 - Nyt multihus

Byens foreninger samler kræfterne i et fælles projekt om et nyt multihus, som både bliver sammenhængskraft ift. økonomi, aktiviteter og frivillige kræfter.

En lokal arbejdsgruppe arbejder med:

- at undersøge mulighed for placering af nyt multihus
- at undersøge mulighed for rådgivertilskud til skitseringer af et nyt multihus
- udarbejde både et anlægs- og driftsbudget for nyt multihus

Handleplan 2

- Undersøge mulighed for udvikling af pumptrack bane, evt. på areal bagved byparken

Borgerne vil arbejde for

Indsats: Fremtidens fællesskaber

I Mammen findes der allerede stærke fællesskaber blandt borgerne og i de forskellige foreninger, men hvis byen fortsat skal være et attraktivt sted at bo, er det vigtigt at de lokale mødesteder udvikles og afspejler foreningernes behov. For at fastholde eksisterende beboere og tiltrække nye borgere til Mammen, er der ønske om at sikre fremtidens fællesskaber gennem et udendørs mødested centralt i byen. Mødestedet skal kunne flere ting og bliver også en del af udmøntningen af indsatsområderne "den gode historie" samt "den grønne infrastruktur", da en kommende vandresti med fokus på Mammens historiske vikingefund skal have start ved mødestedet.

Indsatser:

1. Der skabes et mødested ved parkeringspladsen/infotavlen som også kan indeholde informationskilte/digital formidling med historiefortælling
2. Udvikling af boliger (gerne almene) til ældre og unge

Handleplan 1: Mødested

En lokal arbejdsgruppe arbejder med:

- At afklare placering med Viborg Kommune
- At søge Realdania eller andre fonde til mødested (overdækning med formidling)
- At skitsere en klar plan for mødestedets design, herunder skiltning med historiefortælling og andet inventar. Hvis der ønskes udvikling af udenomsarealerne i forbindelse med mødestedet, skitseres dette også. Planen drøftes med Viborg

Borgerne vil arbejde for

Indsats: Fremtidens fællesskaber

- Arbejdsgruppen samarbejder med Viborg Museum om historiefortællingen der skal lægge til grund for skiltning langs vandresti og ved mødestedet.
- Arbejdsgruppen søger midler i udviklingspuljen til rådgivning omkring stiforløb/skiltning og evt. også udformning af mødestedet og udenomsarealer
- Der laves i samarbejde med Viborg Kommune, Viborg Museum og eventuelle rådgivere, en plan for hvordan skiltningen/historiefortællingen skal udvikles
- Navngivningskonkurrence ved p-pladsen

Handleplan 2: Udvikling af boliger (gerne almene) til unge og ældre

En lokal arbejdsgruppe arbejder med:

- At tage kontakt til de almene boligselskaber og præsentere byens ønske
- At undersøge, om der er nogle relevante placeringer eller tiloversblevne bygninger indenfor bygrænsen, hvor eventuel bebyggelse vil kunne muliggøres
- At undersøge, om der er en eller flere lokale aktører (ex håndværksvirksomhed), som ønsker at opføre et mindre antal lejeboliger til unge/ældre (OBS. nye regler om minimum fire tæt-lav boliger ved ny bebyggelse).

Borgerne vil arbejde for

Indsats: Den gode historie

Mammen har længe været kendt for sit mejeri, men byen har en historie der rækker meget længere tilbage end dette. Mammen by er stolte af deres historie og vil gerne selv være med til at formidle historiefortællingen omkring de unikke vikinge-fund, herunder den verdensberømte Mammenøkse, fundet ved Bjerringhøj. Denne fortælling skal være mere synlig for både lokale samt turister, og bruges aktivt i branding af byen.

Indsatser:

1. Branding af Mammen og dens historiske vikinge-fund
2. Bedre kommunikation internt i byen samt til nye tilflyttere

Handleplan 1: Branding af Mammen

En lokal arbejdsgruppe arbejder med:

- At skabe en strategi for branding af Mammen-øksen og Mammen-stilen, samt overordnet vikinge-tema
- At undersøge mulighed for at runestensparken i Bjerringbro flyttes til Mammen
- At samarbejde med Viborg Museum om historiefortællingen der skal lægge til grund for skiltning langs vandresti og ved et nyt kommende mødested centralt byen

Borgerne vil arbejde for

Indsats: Den gode historie

Handleplan 2: Bedre kommunikation internt i byen samt til nye tilflyttere

En lokal arbejdsgruppe arbejder med:

At undersøge forskellige kommunikationstiltag, herunder:

- Udlevere velkomstpakker til nye beboere.
- Udvikle digitalt nyhedsblad som samler input fra alle byens foreninger.
- Ny infotavle centralt i byen.
- En folder eller brochure om Mammen, som del af velkomstpakke.
- Samarbejde om fundraising.
- Ny hjemmeside for Mammen og alle foreninger.

VIBORG
KOMMUNE

Byrådet vil:

- **Undersøge muligheder for udvidelse af cykelstinet, evt. en cykelsti til Hindbærkrattet i Bjerringbro (i forbindelse med fjernvarme)**
- **Undersøge muligheder for udvidelse af eksisterende vandresti rundt om byen, så der skabes et sammenhængende stisystem**
- **Undersøge muligheder for at skabe nyt udendørs mødested centralt i byen**
- **Undersøge muligheder for ændring af nuværende fartdæmpning omkring skolen**
- **Undersøge muligheder for 2-1 vej mellem Mammen og Bjerring**
- **Planlægge for et nyt boligområde øst for Mammen Byvej, hvis behov og efterspørgsel opstår. Ved lokalplanlægning for området skal der tages hensyn til byens struktur og den historiske bykerne.**

Udviklingskort

Punkter fra hvad "Byrådet vil"

Undersøge muligheder for ændring af nuværende fartdæmpning omkring skolen

Undersøge muligheder for at skabe nyt udendørs mødested centralt i byen

Undersøge muligheder for udvidelse af eksisterende vandrestier

Undersøge muligheder for udvidelse af cykelstinetet

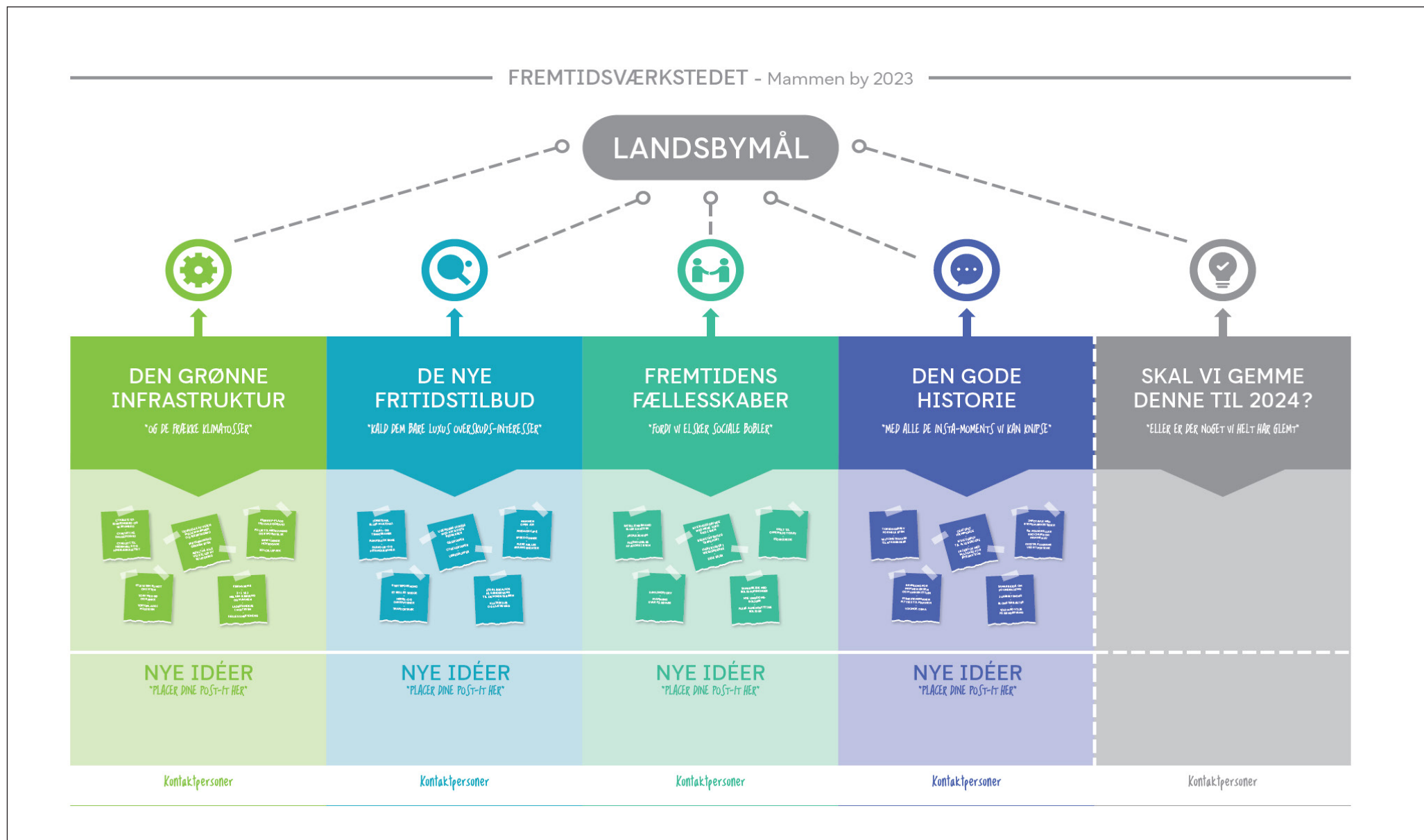
Undersøge muligheder for 2-1 vej mellem Mammen og Bjerring

Signaturforklaring

- Boligområde under udbygning
- Mulighed for nyt boligområde
- Erhvervsområde under udbygning
- Byafgrænsning (år 2025)

Bjerringbro

Bilagsliste med projekt-idéer fra workshop

DEN GRØNNE INFRASTRUKTUR

CYKELSTI TIL BJERRINGBRO
OG VEJRUMBRO

CYKELSTI PÅ DALSGÅRDVEJ

CYKELSTI TIL HEDEMØLLE OG
HINDBÆRKRATTET

UDVIDELSE AF VEJEN
MELLEM MAMMEN OG
BJERRINGBRO

FARTDÆMPNING GENNEM
BYEN

ASFALT PÅ ALLE VEJE ELLER
NY BELÆGNING

STØRRE P-PLADS VED
DALSGÅRDVEJ

PULJE TIL NEDRIVNING OG
BYFORNYELSE

INDBYDENDE HOVEDGADE

SOLCELLEPARK

STISYSTEM RUNDT OM BYEN

TORV MED SØ OG BÆNKE

TORVEPLADS I MIDTBYEN

FJERNVARME

2-1 VEJ MELLEM MAMMEN
OG BJERRING

LADESTANDERE I MIDTBYEN

FÆLLES SNERYDNING

DE NYE FRITIDSTILBUD

IDRÆTSHAL ELLER MULTIHAL

PADEL-OG TENNISBANER

PUMPTRACK BANE

PARKOUR OG PETANQUE-
BANER

UDENDØRS FITNESS MED
AKTIVITETSREDSKABER

GÅGRUPPER

CYKELGRUPPER

LØBGRUPPER

MAMMEN OPEN AIR

FREDAGSCAFÉ

SPEED-DINNER

FLERE FÆLLES
ARRANGEMENTER

STØTTEFORENING

ET FÆLLES TREDJE

HERRE OG DAMEAFTNER

TRAKTORTRÆK

STOR LEGEPLADS PÅ
SØNDERVANG TIL DE
MINDSTE BØRN

KLATREKLUB OG KLATREVÆG

FREMTIDENS FÆLLESSKABER

SATELLITKØBMAND ELLER
KIOSK

FRIPLEJEHJEM

FASTHOLDELSE AF ÆLDRE I
BYEN

NYE BYGGEGRUNDE MED
MERE JORD END I BYEN

BEDRE OFFENTLIG
TRANSPORT/FLERE BUSSE I
WEEKENDERNE

DELEBILER

SKILT TIL OFFENTLIGT TOILET

STORKEREDE

SAMLINGSTORV

MAMMENS SVAR PÅ SØNÆS

SAMARBEJDE MED
BOLIGFORENINGER

NYE UNGDOMSBOLIGER

FLERE ALMENNYTTIGE
BOLIGER

DEN GODE HISTORIE

TORSDAGSBREV FOR HELE
BYEN

VELKOMSTPAKKER TIL NYE
BEBOERE

OPDATERET HJEMMESIDE

NYHEDSBREV TIL ALLE
BEBOERE

FACEBOOK MED MULIGHED
FOR INTERAKTION

INFOTAVLE MED BYENS
MÆRKESTEDER

EN FOLDER ELLER BROCHURE
OM MAMMEN BY

DIGITALE SKÆRME VED
BYPORTENE

BRANDING FOR MAMMEN-
ØKSEN OG MAMMEN-STILEN

RUNESTENSPARKEN FLYTTES
TIL MAMMEN

VIKINGE-TEMA

SAMARBEJDE OM
FUNDRAISING

JULEBELYSNING/
BLOMSTERBÆLTER

VILD MED VILJE PÅ
SØNDERVANG